

Workshop Taalsteun: Makkelijker, altijd en overal

- Slotconferentie Na Pisa de Lente
  - SLO
  - WODN
  - Levende talen
- Donderdag 17 november 2022

MENDEL
college

Planning workshop

- Opdracht maken en bespreken
- Korte uitleg ontwerpeisen en opzet onderzoek
- Theoretische achtergrond
- Bevindingen en aanbevelingen

MENDEL
college

Voorstellen

- Carolien Wolff Schoemaker
  - Nederlands

- Gijs Vermeulen
  - Aardrijkskunde

- Mendelcollege, Haarlem

Opdracht taalsteuntabel

- Tekst “Klimaat en vegetatie rond de Middellandse Zee”
- Lees de tekst en maak stap 1, 2 en 3 van de opdracht.
- Maak de opdracht alsof je een leerling bent uit de 2de klas

MENDEL
college

Opdracht taalsteun bespreken

- Stap 1 = leesdoel bepalen
- Opdracht voor Nederlands?
- Voor een les?
- Voor een toets?

MENDEL
college

Begrippen Wat zijn de belangrijkste begrippen in deze tekst?	Signaalwoorden Welke signaalwoorden zie je en bij welk tekstverband horen ze?	Moeilijke <u>woorden</u> / woorden die je niet kent Zoek op wat ze betekenen en zet dat erachter.
<p>Cs-klimaat = Middellands zeeklimaat met gematigde en natte winters, warme en droge zomers</p> <p>Neerslag = regen, hagel, sneeuw, mist</p> <p>Lijzijde = droge kant van gebergte</p> <p>Loefzijde = natte kant van gebergte</p> <p><u>Geofactoren</u> = redenen die aardrijkskundig van aard zijn</p> <p>Subtropische landschapszone = de zone rondom de breedteligging tussen de tropen en de gematigde gebieden</p> <p>Mediterrane vegetatie = kenmerkende plantengroei Middellandse zeegebied</p>	<p>Onder andere:</p> <p>Daarentegen = lokale bevolking vs. toeristen</p> <p>Maar = korte en heftige buien</p> <p>Daarnaast = verschillen in seizoenen en jaren</p> <p>Bovendien = nog meer verschillen binnen het Middellandse zeegebied</p> <p>Terwijl = gunstig seizoen vs. bar seizoen</p> <p>Hierdoor = minder verdamping door vorm bladeren</p> <p>Ook = vegetatie komt ook voor in Noord-Afrika</p>	<p>Eventueel:</p> <p>Meewarig?</p> <p>Intensiteit?</p> <p>Variabiliteit?</p> <p>Gekenmerkt?</p>

Ontwerpeisen onderzoek

- Product voor iedereen
- Makkelijk inzetbaar
- Bij alle (zaak)vakken
- Taalsteun

MENDEL
college

Opzet onderzoek

- Opdrachten met taalsteuntabel
- Verwerkingsopdrachten
  - Samenvattingen voor een leek
  - Mindmaps
  - Proefwerkvragen maken
- Onderzoeksgroep en controlegroep
  - 2 vmbo-tl

MENDEL
college

Theoretische achtergrond

MENDEL
college

Leesdoel

- Context
- Vragen stap 1

MENDEL
college

Taalsteun

- Gerichte steun bij het begrijpen en zelf produceren van (nieuwe) taal
- Leerlingen helpen hun schooltaal en vaktaal te ontwikkelen met behulp van goede voorbeelden en feedback.
- Woorden, (delen van) zinnen, opbouw van teksten
- Uit: Handboek taalgericht vakonderwijs
- Hajer & Meestringa

MENDEL
college

Taalsteuntabel

- Taalsteun
- Begrippennetwerk
- Relatie
- Competentie

MENDEL
college

Verwerkingsopdracht

- Tekstbegrip
  - Verbanden
  - Reflectie
  - Evaluatie
  - Eigen woorden

MENDEL
college

Positieve wederzijdse afhankelijkheid

- Leerlingen zijn verantwoordelijk voor het uitwerken van hun stukje tekst.
- Samen maken ze de verwerkingsopdracht

MENDEL
college

Bevindingen

- Groep met taalsteunopdracht beter dan controlegroepen.
- Met name bij verwerkingsopdracht *mindmap*.
- In mindere mate ook de *samenvatting voor de leek*.
- Leerlingen worden vaardiger in het invullen van de taalsteuntabel.
- Leerlingen lijken verbanden beter te zien.

MENDEL
college

“Bijvangst”

- Verhoogde betrokkenheid van de ‘zwakkere’ leerlingen
- Leerlingen zien steeds meer dat ze dingen van Nederlands ook kunnen gebruiken bij andere (zaak)vakken

MENDEL
college

Aanbevelingen

- Benoemen dat leerlingen zelf vaak signaalwoorden gebruiken.
  - Leerlingen beseffen dat niet
- Tabel schoolbreed inzetten
  - Op zijn minst bij meerdere vakken

MENDEL
college

Op welke manier zou je deze opdracht inzetten in je eigen klassen?

MENDEL
college

Dankuwel!

MENDEL
college